

- Uvod
- Uobičajena cjepiva za odrasle
- Cijepljenje prije putovanja u inostranstvo

Uvod

Vakcine (cjepiva) sadrže nezarazne dijelove bakterija ili virusa ili cijele bakterije ili viruse koji su promijenjeni tako da ne mogu uzrokovati infekciju. Tijelo odgovara na cjepivo stvaranjem imunološke odbrane (kao što su antitijela i bijele krvne stanice). Kada je osoba izložena zaraznim bakterijama i virusima ta odbrana sprječava nastanak bolesti. Danas su raspoloživa cjepiva vrlo pouzdana i većina ljudi ih dobro podnosi. Međutim, ne djeluju u svakoga i ponekad uzrokuju štetne učinke.

Neka se cjepiva daju gotovo rutinski, npr. tetanusni toksoid se najradije daje odraslima svakih 10 godina. Druga cjepiva se daju uglavnom posebnim skupinama ljudi, cjepivo protiv influence (gripe), npr. daje se starijim ljudima, u domovima za njegu i drugima koji imaju povećani rizik od razvoja virusne infekcije i njenih komplikacija. Niz vakcina djeci se daje rutinski. Druga cjepiva se daju nakon izloženosti specifičnoj bolesti, npr. cjepivo protiv bjesnila može se dati osobi koju je ugrizao pas.

Odraslima koji su se zarazili prije nego što ih se može cijepiti ili čiji imunološki sistem ne reagira odgovarajuće na infekciju, može se dati imunoglobulin, koji se sastoji od mješavine antitijela.

UOBIČAJENA CJEPIVA ZA ODRASLE

- Uvod • Ospice, zaušnjaci i rubela • Tetanus • Hepatitis B • Gripa • Pneumokokna infekcija

Uvod

Odraslima se može savjetovati da prime vakcine (cjepiva) protiv ospica, zaušnjaka, rubeole, tetanusa, hepatitisa B, influence i pneumokoknih infekcija (naročito pneumokokne pneumonije).

Ospice, zaušnjaci i rubeola

Svaka osoba rođena nakon 1956. godine, a nije nikada imala ospice, zaušnjake ili rubeolu i nije bila cijepljena sa dvije doze vakcine, a za koju je vjerojatno da bi mogla biti izložena tim bolestima, treba vakcinisati (cijepiti), npr. osobe koje počinju pohađati fakultet treba cijepiti. Ne bi trebalo cijepiti trudnice i ljude alergične na jaja ili antibiotik neomicin.

Osoba može primiti pojedinačno cjepivo protiv ospica, zaušnjaka ili rubeole. Međutim, kombinirano cjepivo je bolje, jer svakome kome treba zaštita od jedne od tih zaraznih bolesti, obično treba zaštita od druge dvije.

Tetanus

Kako je zaraza tetanusom često smrtna, važno je provesti cijepljenje. Primarno cijepljenje protiv tetanusa koje se sastoji od davanja triju injekcija tokom 6-mjesečnog razdoblja treba provesti u djetinjstvu ili na odrasloj osobi koja u djetinjstvu nije primila primarno cjepivo protiv tetanusa. Svakih 10 godina odraslima bi trebalo dati dopunsku dozu. Cjepivo protiv tetanusa je raspoloživo samo ili u kombinaciji sa cjepivom protiv difterije što se primjenjuje u jednoj injekciji.

Hepatitis B

Sve osobe izložene visokom riziku od dobivanja virusa hepatitisa B trebale bi primiti cjepivo protiv hepatitisa B. Visoko rizične osobe su doktori i ostalo zdravstveno osoblje, radnici u mrtvačnicama, ljudi koji dobivaju česte transfuzije krvi ili su na hemodijalizi, osobe koje primaju intravenske ili intramuskularne injekcije, seksualno aktivne osobe, seksualni partneri poznatih kliconoša hepatitisa B i svi koji su izloženi tom virusu.

Normalno, cjepivo se daje osobi samo jednom, u nizu od tri do četiri injekcije. Međutim, ako je osoba koja se cijepila izložena virusu, treba izmjeriti i nivoe antitijela osobe. Ako su one niske, osobi može biti potrebno drugo cijepljenje. Ljudi sa anamnezom teške alergijske reakcije na pekarsku gljivicu ne bi smjeli primiti cjepivo.

Gripa

Ljude izložene velikom riziku od obolijevanja od gripe (influenca) ili njenih komplikacija treba cijepiti. Visoko rizični ljudi su stanovnici domova, oni iznad 65 godina, doktori i drugi zdravstveni radnici. Među ostale ugrožene spadaju ljudi sa hroničnom bolešću srca ili pluća, poremećajima metabolizma, npr. sa dijabetesom, zatajenjem bubrega, nenormalnim hemoglobinom, npr. bolest srpastih stanica, oštećenim imunološkim sistemom i sa infekcijom virusom humanog imunodeficita (HIV).

Epidemije influence obično počinju u kasnoj jeseni ili po sredini zime. Zbog toga je najbolje dobiti cjepivo tijekom septembra ili oktobra.

Pneumokokna infekcija

Cjepivo protiv pneumokokne infekcije bi trebalo dati ljudima koji su izloženi visokom riziku od obolijevanja od gripe (influenca), onima kojima je uklonjena slezena ili ljudima kojima slezena ne funkcioniše, onima sa rakom krvnih stanica, ljudima kojima curi cerebrospinalni likvor, npr. poslije lumbalne punkcije i alkoholičarima.

Cjepivo je djelotvorno kod oko dva od tri odrasla čovjeka, premda je manje djelotvorno u starijih.

Mada cjepivo vjerojatno osigurava doživotnu zaštitu, ipak se ljudima izloženima velikom riziku preporučuje primiti cjepivo svakih 6 godina.

CIJEPLJENJE PRIJE PUTOVANJA U INOSTRANSTVO

Od stanovnika bilo koje zemlje na svijetu može se zatražiti da prime posebna cjeviva prije putovanja u područja koja imaju zarazne bolesti a kojih nema u njihovim zemljama.